

Vlaams
Parlement

vergadering **C97**
zittingsjaar 2020-2021

Woordelijk Verslag

Commissievergadering

Commissie voor Economie, Werk, Sociale Economie,
Wetenschap en Innovatie

van 7 januari 2021

(Wegens de coronamaatregelen werd deze vergadering via videoconferentie georganiseerd.)

INHOUD

VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het aantal plaatsen in de sociale economie – 1062 (2020-2021)	3
VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de begeleiding van de werknemers van het failliete Mega World door VDAB – 1138 (2020-2021)	7
VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de strategie voor de uitbouw van onderzoeksinfrastructuur in Vlaanderen – 1078 (2020-2021)	9
VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over steun voor kmo's voor begeleiding rond cybersecurity en over het Vlaams Beleidsplan Cybersecurity – 1080 (2020-2021)	
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de cyberveiligheid bij Vlaamse bedrijven – 1107 (2020-2021)	10
VRAAG OM UITLEG van Alessia Claes aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de maatwerk-bedrijven en het sociaal akkoord voor de Vlaamse zorg- en welzijnssector – 1052 (2020-2021)	
VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de lage koopkrachtverhoging in het zorgakkoord voor werknemers in de sociale economie – 1061 (2020-2021)	
VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de koopkrachtverhoging voor maatwerkers – 1106 (2020-2021)	16
VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het Vlaams actieplan ondernemerschap van de SERV – 1108 (2020-2021)	23
VRAAG OM UITLEG van Rita Moors aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het charter voor duurzaam beleid – 1132 (2020-2021)	26

**VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het aantal plaatsen in de sociale economie
– 1062 (2020-2021)**

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Uit het Jaarverslag Sociale Economie blijkt dat er eind 2019 6607 personen in dossier bij VDAB waren met een advies voor tewerkstelling in de sociale economie. Die waren nog niet geregistreerd als niet-werkende werkzoekenden. Die personen waren dus nog niet aan de slag binnen de sociale economie, waardoor de potentiële doelgroep werknemers groter blijft dan de groep die effectief aan de slag is in de sociale economie

Concreet gaat het hier om adviezen voor tewerkstelling in het collectief maatwerk of in de lokale diensteneconomie (LDE). Hoewel het aantal personen dat wordt tewerkgesteld binnen het collectief maatwerk, tussen 2018 en 2019 sterk is gestegen en de minister ook recent nog plaatsen bij creëerde, blijft het schrijnend dat duizenden kwetsbare personen in de werkloosheid moeten wachten tot de regering het nodige bijkomende budget wil vrijmaken. Bovendien waren er eind 2019 ook 4407 niet-werkende werkzoekenden met een advies arbeidszorg, maar tegelijkertijd daalde het aantal personen dat in arbeidszorg zat, sterk tussen 2018 en 2019.

Het plan Vlaamse Veerkracht pompt miljarden in de economie. Ook via 'Alle hens aan dek', waar we het vanmorgen nog over hadden, gaat 190 miljoen euro naar opleiding, vorming en tewerkstelling. De sociale economie blijft echter wat ondergesneeuwd, terwijl het net gaat over de meest kwetsbare mensen. Het zou zonde zijn hen in de kou te laten staan.

Minister, hoe wordt de inschatting gemaakt of personen het advies tewerkstelling in het collectief maatwerk krijgen? En hoeveel personen met een dergelijk advies zijn er vandaag?

Hoe wordt de inschatting gemaakt of personen het advies tewerkstelling in de lokale diensteneconomie krijgen? En hoeveel personen met dit advies zijn er vandaag?

Dezelfde vraag voor mensen met een advies arbeidszorg. Wat zult u doen om deze niet-werkende werkzoekenden met een advies voor tewerkstelling in de sociale economie aan de slag te krijgen?

En dan de hamvraag: zult u op korte termijn bijkomende, nieuwe plaatsen creëren?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Gennez, ik dank u voor uw interessante vraag, al vind ik de toon – vergeef me mijn woorden – wel een beetje ongenueanceerd. U schrijft dat het schrijnend zal blijven, tot ik het nodige budget wil vrijmaken, en dat ik mensen in de kou laat staan. Dat strookt totaal niet met mijn persoonlijke overtuiging. U weet dat ik zeer bezorgd ben over de meest kwetsbare personen en ik zal dat via een aantal zaken proberen te duiden.

Wat de tewerkstelling in collectief maatwerk betreft, kan de inschatting tot dergelijk advies collectief maatwerk op twee manieren gebeuren: ofwel op basis

van de medische attesten, als die voorhanden zijn, ofwel op basis van een ICF-onderzoek (International Classification of Functioning, Disability and Health).

Op basis van sommige medische attesten, bijvoorbeeld een attest buitengewoon secundair basisonderwijs (buso) onderwijsvorm type 2 (OV 2), of aan personen met een matige of ernstige mentale handicap, kan een rechtstreeks recht op dit advies collectief maatwerk worden toegekend. In alle andere gevallen wordt een psychologisch onderzoek uitgevoerd, waarbij het huidig functioneren van de persoon en de impact op zijn functioneren op de werkvloer in kaart wordt gebracht aan de hand van gesprekken en psychologische testen. De bevindingen van dit onderzoek worden genoteerd volgens de ICF-methodiek.

Eind november 2020 hebben 6620 niet-werkende werkzoekenden een advies collectief maatwerk gekregen. Een belangrijke nuance hierbij is dat niet al deze personen momenteel in een traject naar werk in de sociale economie hoeven te zitten. Uit een analyse van VDAB blijkt dat een bepaalde groep personen met een advies collectief maatwerk die al langer dan twee jaar inactief is, niet meer in een specifiek traject naar sociale economie zit, maar dat andere tewerkstellingsbevorderende acties intussen meer aangewezen zijn. Van de door VDAB onderzochte dossiers heeft bijvoorbeeld 40 procent inmiddels een ander advies gekregen of wordt er gewerkt in de richting van reguliere tewerkstelling. Hierin liggen dus belangrijke kansen voor het toekomstige individueel maatwerk, waarbij mensen onder begeleiding ook in reguliere bedrijven aan de slag kunnen gaan op individuele basis .

De inschatting LDE wordt gemaakt op basis van een onderzoek waarbij het functioneren van de persoon in kaart wordt gebracht volgens de ICF-methodiek, om op basis daarvan na te gaan of de persoon in aanmerking komt voor een advies tewerkstelling in LDE. Eind november 2020 waren er 1028 niet-werkende werkzoekenden met zo'n advies LDE.

De inschatting voor arbeidszorg wordt gemaakt op basis van de gesprekken van de VDAB-bemiddelaar met de werkzoekende, al dan niet aangevuld met een psychologisch onderzoek. Eind november 2020 hadden 3979 niet-werkende werkzoekenden zo'n advies arbeidszorg.

In 2020 werd op verschillende manieren zuurstof gegeven aan de sector van de sociale economie. Ik som vijf acties op. Ten eerste werd in het najaar van 2020 de regel van de automatische herverdeling van onbenut contingent in collectief maatwerk voor het eerst toegepast. Concreet betekent dit dat, wanneer een maatwerkbedrijf op jaarbasis minder dan 90 procent van zijn toegekend contingent effectief invult, het verschil in plaatsen tussen de feitelijke invulling en 90 procent van het toegewezen contingent automatisch in mindering wordt gebracht. De plaatsen die op die manier vrijkomen, worden onmiddellijk herverdeeld onder die maatwerkbedrijven met een invullingsgraad die groter is dan 95 procent. Op die manier werden bijna driehonderd plaatsen herverdeeld onder die maatwerkbedrijven die er het meest nood aan hebben. Deze automatische herverdeling leidt tot een betere effectieve invulling van de beschikbare plaatsen in het collectief maatwerk.

Ten tweede keurde de Vlaamse Regering op 16 oktober 2020 op mijn initiatief het ontwerpbesluit betreffende arbeidsmatige activiteiten – de vroegere arbeidszorg – in de sociale economie principieel goed. Het dossier staat morgen op de agenda van de regering voor definitieve goedkeuring. Dat is zeer belangrijk, want dit nieuwe regelgevend kader zal vanaf 1 april 2021 de drie subsidievormen van arbeidszorg in de sociale economie in een regelgevend kader integreren. Dat zal een vereenvoudiging, meer eenduidigheid en een betere feitelijke invulling van het beschikbare contingent opleveren. Voor de organisaties die op 31 december 2020

over een erkenning overeenkomstig de arbeidszorgreglementering beschikken, voorzie ik een automatische toekenning van een contingent arbeidsmatige activiteiten.

Ten derde stelde ik begin december 2020 een nieuw groeipad ter beschikking van maatwerkbedrijven en maatwerkafdelingen. In totaal voorzie ik hiervoor in 5 miljoen euro recurrent, goed voor een bijkomende tewerkstelling van circa 215 voltijdequivalenten (vte's) doelgroepwerknemers. Dit zal vanaf 1 april 2021 kunnen worden ingevuld.

Ten vierde keurde de Vlaamse Regering op 18 december 2020 op mijn initiatief de wijziging aan het uitvoeringsbesluit bij het decreet over de lokale diensten-economie definitief goed. Tegelijk met deze aangepaste regelgeving werd een actieplan ten bate van de LDE opgesteld. De LDE-organisaties die niet voldoen aan de vooropgestelde werkelijke invulling van 90 procent, worden actief gestimuleerd om samen met de betrokken actoren een actieplan op te maken.

Ten vijfde besliste de Vlaamse Regering op 18 december 2020, in uitvoering van het voorakkoord van het zesde Vlaams intersectoraal akkoord (VIA6), om het kwaliteitsbudget voor de maatwerksector te versterken. Daar zal ik bij een volgende vraag nog verder op ingaan.

Er moeten zeker voldoende plaatsen in de sociale economie zijn. Door deze vijf ingrepen komen we aan die bezorgdheden tegemoet. We willen bovendien de samenwerking tussen de sociale economie en de reguliere arbeidsmarkt bevorderen, zodat doelgroepwerknemers voor wie het mogelijk is, kunnen doorstromen naar de reguliere arbeidsmarkt. Op die manier komen er opnieuw plaatsen vrij in de sociale economie.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp·a): Minister, ik dank u voor de cijfers. Die bevestigen dat u inderdaad een aantal inspanningen doet. Dat heb ik ook gezegd in mijn vraag, minister. Onder andere de 215 extra plaatsen die in december werden aangekondigd, zijn zeker een goede zaak. Maar wanneer ik heel snel het rekensommetje maak van de mensen die het advies collectief maatwerk, arbeidszorg en lokale diensteneconomie krijgen, dan kom ik aan ongeveer 12.000 mensen. En dan zijn die 215 extra plaatsen een te beperkte injectie.

We hebben in deze commissie, over grenzen van oppositie en meerderheid heen, al vaker aangegeven dat de sociale economie en de medewerkers die dat advies krijgen, zeker een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan onze arbeidsmarkt en onze economie. Dat is ook gebleken tijdens de crisis waarbij heel wat sociale-economiebedrijven ook voor toelevering hebben kunnen zorgen naar de zorgsector via de productie van handgels, mondklappers enzovoort. Het is dus zeker een sector met een belangrijke economische maar ook maatschappelijke meerwaarde. In die zin zullen we u ook de komende maanden en jaren blijven steunen en aanmoedigen om extra middelen en vooral ook extra plaatsen te creëren, met de nadruk uiteraard op die extra middelen en plaatsen, maar ook met aandacht voor doorstroming naar het normale economische circuit, waar dat kan.

Dit wordt in elk geval vervolgd. Ik denk effectief dat we die 12.000 mensen niet in de kou moeten laten staan en ik ben ervan overtuigd dat uw hart en uw engagement eigenlijk hetzelfde zijn.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Ik wil in de eerste plaats reageren op de teneur van de vraag. Het is misschien niet zo bedoeld, maar het is toch onjuist om te zeggen dat

de minister de meest kwetsbaren in de kou zou laten staan. De Vlaamse Regering investeert juist in de economie en we mogen juist blij zijn, want het zijn de ondernemers die garant staan voor jobs. Dat moeten we toch erkennen.

We hebben in deze commissie al vele debatten gevoerd over de beleids- en begrotingstoelichting (BBT). Daarin staat duidelijk dat er werk wordt gemaakt van een groeipad voor het collectief maatwerk. Het gaat over 280 extra plaatsen die dit jaar worden uitgerold. Daarnaast hebben we, zoals de minister aangaf, heel wat bijkomende ondersteuningsmaatregelen genomen om die maatwerkbedrijven door deze crisis te loodsen. Zo zijn de doorstroomtrajecten en de 90 procentregel opgeschort, is er geen vermindering van de maandelijkse voorschotten enzovoort.

De beste maatregel om die plaatsen open te stellen is het realiseren van doorstroming. Dat is volgens mij even belangrijk als het creëren van extra bijkomende plaatsen. Dat is een huzarenstukje en een uitdaging. Het is goed dat de focus op die doorstroming ook in deze moeilijke tijden en tijdens deze crisis behouden blijft.

Naast die enclavewerking is het individueel maatwerk belangrijk, als we stappen vooruit willen zetten. 2021 is een cruciaal jaar waar onze fractie constructief aan mee wil werken. In die zin ben ik benieuwd naar de modaliteiten en de timing van het individueel maatwerk.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega Gennez, ik was eigenlijk blij dat collega Claes aanvulde, omdat er in uw vraag toch een zekere dedain zat ten opzichte van de inspanningen die we leveren. Ik vond dat onterecht, maar in uw repliek was u anders. We hebben daar eigenlijk eerder een gezamenlijk engagement opgenomen om zeker in voldoende plaatsen te voorzien.

Jullie stelden beiden een vraag over het individueel maatwerk. Dat moet wat mij betreft zo snel mogelijk klaar zijn. Ik heb daar vorige week met mijn leidend ambtenaar een gesprek over gehad. Niet iedereen zal altijd terechtkunnen in die sociale economie. Ook in de reguliere economie moet men onder begeleiding terechtkunnen. Doorstroming is daar heel belangrijk, maar die is vandaag niet evident, voor de sociale economie noch voor het normaal economisch circuit. De coronacrisis heeft daar ook wat roet in het eten gegooit.

Collega Claes, ik was blij met de nuance waar u het over had. Dit voorjaar moet het ontwerp van decreet klaar zijn, ik wil dat dit jaar rond krijgen omdat ik ervan overtuigd ben dat we in de relance de sprong moeten wagen naar die kansen voor individueel maatwerk. U weet dat een van mijn grote zorgen ook de terugkeer-mogelijkheid is. Ik vind het niet kunnen dat mensen naar het individueel maatwerk overstappen en als het daar niet lukt, opnieuw achteraan in de rij moeten aansluiten. Dan zal het niet lukken. We moeten voorzien in goede modaliteiten om ervoor te zorgen dat dit als een hefboom werkt, maar het moet degenen voor wie het niet lukt, ook de geruststelling geven dat zij terug kunnen naar de oude ... *(onverstaanbaar)*...

De voorzitter: Mevrouw Gennez, bent u gerustgesteld?

Caroline Gennez (sp.a): Ik zal zeker vragen blijven stellen op een constructieve toon en ik wil toch nog eens, voor wie dat in twijfel trekt, letterlijk de zin uit mijn vraag herhalen: "Hoewel het aantal personen dat wordt tewerkgesteld binnen het collectief maatwerk, tussen 2018 en 2019 sterk is gestegen en de minister ook recent nog plaatsen bij creëerde, blijft het schrijnend dat duizenden kwetsbare personen in de werkloosheid moeten wachten tot de regering het nodige bijkomende budget wil vrijmaken." De minister heeft zelf de cijfers gegeven. Het gaat over

12.000 mensen. Ik denk dan ook dat er nog ruimte is voor heel wat bijkomende inspanningen en ik ga er ook van uit dat die er zullen komen.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Tom Ongena aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de begeleiding van de werknemers van het failliete Mega World door VDAB – 1138 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Minister, vlak voor de kerstvakantie hebben 695 personeelsleden van Mega World, de overnemer van Blokker, hun baan verloren. U was daar ook terecht verbouwereerd over. Het hing al een beetje in de lucht; de problemen van het bedrijf waren al langer bekend.

Ik wil u vandaag vragen naar de stand van zaken. Eind december werd nog een al dan niet gedeeltelijke doorstart van de winkelketen geopperd, maar intussen zijn we aantal weken verder.

In welke mate is Vlaanderen betrokken bij een of ander mogelijk doorstartscenario, waarbij u misschien ook kijkt naar Vlaamse mechanismes die daarbij zouden kunnen helpen? Hebt u daar weet van? Kunt u ons daar iets over vertellen?

Het ziet ernaar uit dat zeker een deel van die 695 mensen of misschien jammer genoeg allemaal definitief hun job zullen verliezen. Ik denk dat het dan belangrijk is dat VDAB klaarstaat – en ik twijfel daar niet aan –, om die mensen zo snel mogelijk te helpen en te begeleiden om opnieuw aan de slag te gaan. Dat zal geen evidente opdracht zijn, omdat het een doelgroep is die vooral bestaat uit vrouwen ouder dan 45. Ik weet ook niet of de coronaomstandigheden ideaal zijn om een nieuwe job te vinden. Niettemin moeten we er alles aan doen om hen zo goed mogelijk te begeleiden.

Hoe zit het met een mogelijke overname? Hebt u daar zicht op?

Staat VDAB klaar om die mensen te helpen? Wat kan VDAB doen? Worden daar ook privépartners bij betrokken? Overweegt VDAB voor wat het profiel van die mensen betreft – vrouwen ouder dan 45 jaar – specifieke maatregelen?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: We hebben op dit ogenblik nog geen zicht op de verdere afwikkeling van het faillissement. Het is aan de curatoren om dit concreet te bepalen. Ik heb in de pers wel gelezen dat de curatoren plannen om de voorraden van het failliet verklaarde Mega World te verkopen in een online veiling. Ik lees ook in de pers dat er interesse zou zijn om een deel van de winkels een nieuwe start te geven. Dit is echter nog niet concreet. Ik geef u nu een paar dingen mee die u waarschijnlijk ook al hebt gelezen.

Wat ik wel al duidelijk kan meegeven, is dat we als Vlaamse overheid de getroffen medewerkers van Mega World zullen ondersteunen. Dat doet VDAB altijd bij een faillissement. VDAB zal aan alle medewerkers van Mega World in Vlaanderen een outplacementbegeleiding aanbieden. VDAB moet hiertoe enkel nog de aanvraag tot tussenkomst en de personeelslijst van de curatoren ontvangen. De curatoren werden hierover ingelicht door VDAB op 23 december 2020.

Als die documenten beschikbaar zijn, zal een van de private outplacementpartners van VDAB iedere werknemer van Mega World een concreet outplacementaanbod doen. Het outplacementkantoor begeleidt de werknemers om duurzaam aan de slag te kunnen als werknemers of als zelfstandige. Binnen dit brede traject komen verschillende aspecten aan bod: het opmaken van een competentiebalans en detectie van opleidingsnoden, sollicitatievaardigheden, het opmaken van een cv en motivatiebrief enzovoort.

Tijdens hun outplacementtraject kunnen de getroffen personen gebruikmaken van de vacaturebank en het opleidingsaanbod van VDAB. Wanneer een opleidingsnood zou blijken waar het VDAB-opleidingsaanbod niet aan tegemoetkomt, kan de private opleidingsmarkt aangesproken worden. De opleidingskost van erkende opleidingen kan dan door VDAB terugbetaald worden.

Ook getroffen medewerkers ouder dan 45 jaar krijgen een outplacementtraject op maat aangeboden. De noden worden immers individueel in kaart gebracht. De leeftijd of het geslacht van de persoon is daarbij op zich niet bepalend, wel een aanbod op maat van het individu. De getroffen medewerkers zullen dus zowel kunnen terechtkomen in een gelijkaardige functie in een andere onderneming, maar ze zullen van het faillissement ook kunnen gebruikmaken om hun loopbaan een andere wending te geven, een opleiding te volgen en zich te heroriënteren naar een andere sector. Ik denk bijvoorbeeld aan de zorg, waar er zo veel handen tekort zijn en zo veel vacatures.

Voor personen boven 45 jaar is er ook de transitiepremie beschikbaar. Getroffen werknemers die zouden beslissen om met hun ervaring aan de slag te gaan als zelfstandigen, worden met deze premie twee jaar financieel ondersteund om deze stap te zetten.

We moeten en zullen er in ieder geval voor zorgen dat elke werknemer die getroffen wordt door een faillissement, op maat zal worden ondersteund om zijn of haar loopbaan verder in handen te nemen. VDAB volgt dit zeer strikt op.

De voorzitter: De heer Ongena heeft het woord.

Tom Ongena (Open Vld): Dank u wel, minister, voor uw antwoord. Voor de mensen die net voor de eindejaarsperiode dat slechte nieuws hebben vernomen, is dit een doekje voor het bloeden. Ze verkeren nu in onzekerheid of ze hun loon en eindejaarspremie nog zullen krijgen. U als minister doet het nodige, net als de overheid en VDAB. Het is goed dat op 23 december, de dag van het faillissement, meteen contact is opgenomen met de curatoren. Gelet op de doelgroep is het belangrijk dat er een individueel traject wordt uitgetekend voor elke werknemer. Ik denk dat we op die manier als Vlaanderen onze taak opnemen. Hopelijk kunnen we die mensen aan het begin van het nieuwe jaar toch een klein beetje perspectief bieden. Ik heb geen bijkomende vraag, minister, maar ik dank u alvast voor de inspanningen die ten aanzien van die 650 werknemers gebeuren.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: We volgen het op, mijnheer Ongena.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de strategie voor de uitbouw van onderzoeksinfrastructuur in Vlaanderen – 1078 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Onderzoeksinfrastructuur is heel belangrijk. Je hebt verschillende soorten: zware, middelzware, internationale, het Vlaams Supercomputer Centrum (VSC) enzoverder. We hebben de volgende jaren in extra middelen voorzien voor onderzoeksinfrastructuur. Dat is een goede zaak, want daar was in Vlaanderen echt nood aan. Er was hiervoor al 195 miljoen euro in het regeerakkoord voorzien en bij de relance komt er nog eens 100 miljoen euro bij. Dat is heel goed.

Een mogelijk probleem is echter dat de visie over wat we met die bedragen zullen doen, nog ontbreekt. Ik haal dit uit een advies van de Vlaamse Adviesraad voor Innoveren en Ondernemen (VARIO). Die maakt enkele kritische opmerkingen en zegt dat er nog onvoldoende zicht is op de infrastructuur die we vandaag hebben, dat er onvoldoende zicht is op de deelname aan internationale infrastructuur en dat er onvoldoende zicht is op wat we eigenlijk nog nodig hebben. Kortom: er is een visie nodig op wat we met die vrij grote bedragen moeten doen.

U hebt er al enigszins op geanticipeerd door een soort roadmap in het vooruitzicht te stellen die daar een antwoord op moet bieden. Kunt u na dit advies van VARIO een korte stand van zaken van die roadmap geven?

Hebben we er al enig zicht op waar die niet onaanzienlijke budgetten naartoe zullen gaan?

Hoe zullen die extra investeringen in de relance van de onderzoeksinfrastructuur worden ingezet?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: U zult het niet geloven, maar ik sta achter de vaststelling van VARIO: een belangrijk fundament voor een performant kennissysteem is een state of the art onderzoeksinfrastructuur. Dat is ook een van de prioriteiten van ons beleid en staat met zoveel woorden in ons regeerakkoord.

We hebben al een aantal initiatieven genomen; u verwijst er ook naar. Heel concreet heb ik ter ondersteuning van de IRI-call (International Research Infrastructure) rond internationale wetenschappelijke onderzoeksinfrastructuur van het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek – Vlaanderen (FWO) al 15 miljoen euro extra vrijgemaakt, boven op de 10 miljoen euro die al ter beschikking was. De IRI-call is bottom-up georganiseerd en dat wil zeggen dat Vlaamse consortia zich kunnen organiseren om een aanvraag voor steun en financiering te doen. De IRI-call is daarenboven toegankelijk voor alle onderzoekers in Vlaanderen.

De opvolging van de performantie van bestaande internationale infrastructuren verdient inderdaad meer aandacht. Dat is vooral nodig omdat het hier meestal gaat over een langlopende financiering per infrastructuur. Ik heb daarom ook duidelijk aangegeven dat men bij de IRI-call een nauwkeurigere evaluatie van de internationale onderzoeksinfrastructuurprojecten moet maken. Mijn administratie zal dit in nauwe samenwerking met het FWO uitwerken.

Mijn departement heeft vorig jaar een inventaris uitgebracht: 'Onderzoeksinfrastructuur in Vlaanderen en de deelname aan internationale onderzoeksinfrastructuren 2020'. Mijn administratie werkt momenteel aan een uitbreiding van deze inventaris via het FRIS-portaal (Flanders Research Information Space), om zo ook kleinere onderzoeksinfrastructuren online zichtbaar te maken.

We hebben inderdaad in 100 miljoen euro voorzien in de relancebudgetten voor onderzoeksinfrastructuren. Zoals ik net zei, heb ik daarbovenop dus al 15 miljoen euro extra vrijgemaakt voor de IRI-call. Het is dan ook mijn ambitie om samen met de kennisinstellingen, universiteiten, hogescholen en het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) te kijken wat de noden en prioriteiten zijn om deze relancebudgetten in te zetten. Hierbij zullen we ook kijken naar de economische en maatschappelijke impact en de valorisatie van die projecten. Dat is, denk ik, ook de kern van uw vraag. Dit zijn terechte aandachtspunten in het advies en we maken er werk van.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Hartelijk dank voor uw antwoord.

Het eerste zinnetje van mijn mogelijke repliek was het volgende: wat als de minister het advies van VARIO minimaliseert? Dat doet u alvast niet en daar ben ik heel blij mee.

U geeft nog geen echt duidelijk antwoord op hoe die roadmap er zal uitzien. Dat is ook niet zo erg. Ik ben alvast blij dat u de noodzaak ervan inziet, zeker met de bedragen die hiervoor werden uitgetrokken.

Het laatste wat u zegt over valorisatie naar de bedrijven, daar sluit ik ook mee af. Zij moeten ook gebruik kunnen maken van de onderzoeksinfrastructuur, dat is essentieel. Die moet natuurlijk ook wel zijn afgestemd op wat bedrijven nodig hebben. Zo'n onderzoeksinfrastructuur is ook nodig om onderzoekstalent en buitenlands talent aan te trekken. In functie daarvan is het ook belangrijk om de noden na te gaan, bijvoorbeeld over rekencapaciteit en dergelijke. Voor alle duidelijkheid: ik ben geen expert, maar ik zie wel de noodzaak om de match met de industrie en de bedrijven te bewaren. Ik ben blij dat u dat gaat doen en we komen er zeker nog op terug.

Robrecht Bothuyne (CD&V): Ik wil beklemtonen hoe belangrijk dit is, ook de rol van de kmo's in de onderzoeksinfrastructuur. Het wordt ongetwijfeld vervolgd.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Maurits Vande Reyde aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over steun voor kmo's voor begeleiding rond cybersecurity en over het Vlaams Beleidsplan Cybersecurity – 1080 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de cyberveiligheid bij Vlaamse bedrijven – 1107 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Ik ben in de war met mijn papieren. Het maakt niet uit, ik zal op mijn geheugen verdergaan.

De voorzitter: Het overkomt de beste.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Mijn vraag gaat over cybersecurity. We hebben het er in het voorjaar ook al over gehad, naar aanleiding van de zaak Picanol. U hebt toen gesproken over uw cybersecurityplan, dat verder bouwt op het eerdere plan van voormalig minister Muyters. Er is recurrent 20 miljoen euro voor voorzien. U hebt een aantal pijlers naar voren geschoven. Er zijn negen dienstverleners aangeduid. Dat zijn de begeleiders die bedrijven kunnen helpen bij hun cybersecuritybeleid. Er zal nu worden nagegaan welke maatregelen er met die steun bij bedrijven kunnen worden geïmplementeerd.

Minister, wat is de stand van zaken voor die negen dienstverleners? Hoe kunnen bedrijven concreet bij hen terecht?

Hoe ziet u dat dit plan – wat een goed plan is, voor alle duidelijkheid – bedrijven concreet kan helpen om hun cyberveiligheid te optimaliseren? We zien dat het een groter maatschappelijk probleem wordt: 'ransomware' begint schering en inslag te worden. Ik heb onlangs een artikel gelezen waarin staat dat er aan bedrijven zelfs wordt aangeraden om gewoon te betalen, omdat het de korte pijn is.

Minister, u zei dat er een bedrag van 735.000 euro was voor specifieke maatregelen. Hoe verhoudt dit zich tot die negen dienstverleners? Hoe zit het plan eigenlijk in elkaar?

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Voorzitter, collega's, minister, volgens een recente bevraging van Trend Micro blijkt dat de netwerken en systemen van drie op de vier organisaties in de Benelux het voorbije jaar werden getroffen door minstens één cyberaanval. Ook Vlaamse bedrijven ontsnappen niet aan cyberaanvallen. Herinner u begin vorig jaar, toen cybercriminelen erin geslaagd waren om het West-Vlaamse Picanol, een bedrijf met meer dan tweeduizend werknemers, helemaal lam te leggen. Recenter nog werd zelfs het Europees Geneesmiddelenagentschap het slachtoffer van een cyberaanval en werden documenten van Pfizer over de tests van het coronavaccin ingekeken.

We moeten er ons bewust van zijn dat de toename van de hoeveelheid data ook zorgt voor een toenemende kwetsbaarheid bij bedrijven. Volgend op de cyberaanvallen heeft de Europese Commissie een nieuwe cyberbeveiligingsstrategie voor de Europese Unie voorgesteld.

In Vlaanderen bestaat er het Vlaams Beleidsplan Cybersecurity, maar ik heb toch nog volgende vragen voor u, minister.

Op welke manier ondersteunt de Vlaamse overheid onze ondernemingen om zich beter te wapenen tegen cyberaanvallen?

Op welke manier is de Vlaamse overheid zelf beschermd tegen hacking?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik ben blij dat het thema op tafel ligt. Het geeft me de kans om enkele recente initiatieven nader te kunnen toelichten.

Gegeven de specifieke noden aan gespecialiseerde dienstverlening op het vlak van cybersecurity, heeft het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO) ervoor gekozen te werken met een aanbesteding en de keuze voor de externe

dienstverlener dus niet uitsluitend bij de kmo te leggen, zoals bij de groeisubsidie of de kmo-portefeuille. De negen dienstverleners werden geselecteerd na een mededingingsprocedure met onderhandelingen. Hierbij werden in een eerste ronde 15 van de 49 kandidaten geselecteerd voor het indienen van een offerte. Hiervan werden er finaal 9 dienstverleners geselecteerd. Hiermee wordt er kwaliteitsvol en een voldoende breed en divers aanbod gecreëerd inzake dienstverleners waarop onze kmo's een beroep kunnen doen. Het gaat hierbij om een raamovereenkomst voor een periode van maximum 4 jaar.

Met de cybersecurityverbetertrajecten wordt steun gegeven voor het inkopen van extern advies en begeleiding die kmo's nodig hebben om een succesvolle groei te maken in de cybersecuritymaturiteit van hun bedrijf. Een verbetertraject bestaat steeds uit drie onderdelen: een grondige technische analyse van de cybersecuritymaturiteit van de onderneming; de opmaak van een actieplan waarmee het bedrijf een grote stap vooruit kan zetten inzake cyberveiligheid; advies en begeleiding bij het oplossen van een aantal vastgestelde prioritaire veiligheidsproblemen. Om in aanmerking te komen voor steun dient door de kmo samengewerkt te worden met één van de negen geselecteerde dienstverleners. De diensten in het kader van dit raamcontract zijn gericht op kmo's met een kritische hoeveelheid aan IT-architectuur, software of verbonden IoT-systemen (Internet of Things).

De omvang van de begeleidingstrajecten wordt bepaald in functie van de geïdentificeerde noden van de onderneming. Een traject heeft hierbij een kostprijs tussen de 25.000 euro en 50.000 euro, exclusief BTW. VLAIO neemt maximaal 45 procent van de kostprijs voor zijn rekening en betaalt dit aandeel rechtstreeks uit aan de dienstverlener. Er is voor de cybersecurityverbetertrajecten in het eerste jaar een budget van 4 miljoen euro beschikbaar. We rekenen erop om tussen tweehonderd en driehonderd trajecten te kunnen ondersteunen.

In het kader van de beleidsagenda cybersecurity werd in 2020 gestart met de selectie en uitrol van verschillende op elkaar aansluitende initiatieven. De belangrijkste hiervan zijn: sensibilisering, advies en begeleiding in het kader van het contract ondernemerschap; steun aan vier projecten voor collectieve kennisopbouw en kennisverspreiding binnen Technologietransfer door Instellingen voor Hoger Onderwijs (TETRA) en Collectief Onderzoek & Ontwikkeling en Collectieve Kennisverspreiding (COOCK); steun aan vier O&O-samenwerkingsprojecten (onderzoek en ontwikkeling) binnen de ICON-oproep (interdisciplinair coöperatief onderzoek) rond cybersecurity; de zopas vermelde opstart van de doorgedreven cybersecurityverbetertrajecten. Met deze mix aan initiatieven wordt gemikt op een totaal jaarlijks bereik van vierduizend Vlaamse ondernemingen.

Het Hermes-beslissingcomité werd bij de start van de beleidsagenda gebriefd over de opzet en door VLAIO voorgestelde aanpak. In oktober kregen de leden nog een uitgebreide update van de stand van zaken. Daarnaast is het Hermes-beslissingcomité ook rechtstreeks betrokken bij de steunbeslissing van onder andere de oproepen ICON, TETRA en COOCK.

Omdat het programma in 2020 nog volop in opstart was, werd met uitzondering van de beslissingen over specifieke oproepen, door het beslissingcomité tot op heden geen specifiek standpunt ingenomen over de beleidsagenda.

Dan kom ik bij de 735.000 euro. Het opleidingsprogramma voor informatieverspreiding is helemaal complementair aan de initiatieven die ik al opgesomd heb. Inhoudelijk zullen de opleidingen in het opleidingsprogramma vanuit de universiteiten en de hogescholen zich voornamelijk richten op experts, ontwikkelaars en personeel die operationeel beheer doen van ICT-systemen. De opleidingen die worden geïnitieerd onder VLAIO, via een ESF-oproep (Europees Sociaal Fonds), richten zich niet op die doelgroepen. We willen dus absoluut een overlap vermijden.

Het materiaal dat ontwikkeld wordt, zal zijn weg vinden naar het webplatform dat is opgezet door VLAIO om over de beleidsplannen te communiceren naar bedrijven en intermediairen. Dat webplatform draagt de zeer romantische naam www.digitaletekomst.be.

De stuurgroep is begin 2020 voor de eerste keer samengekomen en heeft ondertussen vier keer vergaderd. Het plan is goed geëvalueerd. Er zijn nog geen bijsturingen geadviseerd, maar ik moet eerlijk bekennen, collega's, dat we in de opstartfase zitten. Het onderzoeksprogramma heeft zopas zijn eerste jaar gedraaid. Het gaat om een strategisch heel belangrijk impulsprogramma, waar- tegenover ook grote budgetten worden geplaatst. Het is dus niet meer dan normaal dat er een beetje opstarttijd nodig is. Maar de goede opvolging door de stuurgroep is absoluut verzekerd.

Er is wel al één knelpunt, namelijk dat de situatie rond covid voor vertraging heeft gezorgd bij de aanwerving van enkele internationale wetenschappelijke profielen voor het onderzoeksprogramma. Het consortium gaat verder met de aanwervingen en ik beschouw het wel als een goed teken dat men zegt dat kwaliteit bovenaan staat. Als men niet zeker is van de kwaliteit, gaat men niet over tot aanwerving.

Het beleid inzake ICT-veiligheid binnen de Vlaamse overheid wordt aangestuurd door Het Facilitair Bedrijf. Collega Somers is daar bevoegd voor. Uiteraard is het zo dat de verschillende acties van VLAIO indirect ook aanleiding moeten en zullen geven tot een hogere alertheid bij onze Vlaamse ambtenaren en overheidsinstellingen.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Bedankt voor de antwoorden, minister, zelfs op de vragen die ik mondeling was vergeten te stellen.

Dit is een zeer goed plan, laat mij dat duidelijk stellen. Er zijn de budgetten, er is de visie. De uitwerking is ook goed. Je ziet dat ook op de website van VLAIO. Daar is aan gewerkt. Daar staan verhalen bij. Daar staan getuigenissen bij. Als bedrijf heb je ook direct door waar het over gaat. Je ziet daar filmpjes van de mannen van Intigriti, die echt enorm goed zijn. Dat is wereldtop. Dat zit dus goed in elkaar. Dat gaat zeker effect hebben, het effect dat we beogen.

Mijn enige kritische opmerking daarbij – maar dat is natuurlijk een keuze die gemaakt is – is dat er wordt gewerkt met negen vaste dienstverleners. Ik begrijp die keuze: je hebt een bepaalde massa nodig en je moet dat administratief ook allemaal kunnen bolwerken. Het is natuurlijk moeilijk als je bedrijven daar zelf de keuze laat. Maar ik vrees dat het misschien heel specifieke expertise zou kunnen uitsluiten, vooral toekomstgericht dan. Die bedrijven die zelf uitgesloten zijn, die komen dan natuurlijk ook bij mij terecht. Zo werkt dat. En die vertellen hun verhaal. Maar het is niet dat ik daarop afga. Dat is een fenomeen dat heel snel evolueert. Vandaag heb je specifieke knowhow, maar over een aantal jaren kan er misschien al andere expertise nodig zijn. Ik zou dat misschien wel meenemen in de verdere evaluatie in de stuurgroep. Die negen dienstverleners, dat is nu een vast gegeven. Maar denk in de toekomst misschien na over hoe daar nog enige flexibiliteit zou kunnen worden ingebouwd.

Ik weet trouwens ook niet welke de negen zijn; ik heb dat niet gevonden. Maar in de verhalen zag ik wel dat Intigriti en een paar anderen erbij waren. Daarvan kan ik al zeggen dat dat absolute wereldtop is, dus dat is zeker een goede zaak. Ik zeg dus zeker niet dat die negen geen goede keuze zouden zijn. Ik denk gewoon dat in de toekomst misschien enige flexibiliteit inbouwen, wel nuttig kan zijn.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Bedankt voor de antwoorden, minister. Ik kan aansluiten op wat collega Vande Reyde aankaart omtrent de flexibiliteit. Dat is een logische vraag. Ik denk dat dat ook wel mee zal worden opgenomen, omdat dat inderdaad dermate snel evolueert.

Het Facilitair Bedrijf zit onder minister-president Jambon, niet onder minister Somers, denk ik.

Minister Hilde Crevits: Klopt, collega's. Dat is een foutje van mij, excuus.

Andries Gryffroy (N-VA): Wat we bij Picanol en ook andere bedrijven zien, is dat hun systeem globaal gezien wel goed is, waardoor ze misschien niet gehackt worden, maar dat er nog een aantal losse computers aanwezig zijn in de bedrijf. En die losse computers zorgen er dan voor dat er toch ergens een probleem ontstaat. Ik denk dat u dat de vorige keer ook hebt gezegd, minister, om te werken rond communicatie binnen de bedrijven, om erop te letten dat ze bijvoorbeeld goed checken of alle oude computers vervangen zijn door nieuwere, hoe het zit met de policy rond het omgaan met hun laptops, iPhones, iPads enzovoort. Daar moet men ook aandacht aan besteden, buiten het puur technologische dan. Blijkbaar speelt daar heel vaak ook een menselijke factor in mee.

De voorzitter: De heer Annouri heeft het woord.

Imade Annouri (Groen): Ik wil me heel graag aansluiten bij deze vraag, omdat ik het een heel belangrijke vraag vind, over een heel actueel en cruciaal probleem. Collega Vande Reyde heeft er al voor een stuk naar verwezen dat men soms uit onmacht – en ik begrijp dat wel – de weg van de minste weerstand kiest, en dat het voor een stuk onaanvaardbare advies wordt gegeven om er gewoon op in te gaan en de 'ransom' te betalen. Dat is misschien de gemakkelijkste manier om ervan af te raken. Ik snap waar die logica vandaan komt, maar dat mogen we echt niet normaliseren of oké vinden.

Het probleem is zelfs breder dan dat. Daarom wou ik ook tussenkomen. Deze week nog heb ik contact gehad met een medisch laboratorium, waarvan het personeel volledig in paniek was omdat het labo gehackt was, niet alleen hun website, maar ook alle gegevens van alle patiënten. De hackers waren een koppig spel aan het volhouden, dat ze de gegevens pas zouden vrijgeven als het geld zou worden overgemaakt, waarop de vrouw van het laboratorium mij aan de telefoon letterlijk zei: 'Het is afwachten. We weten niet wat er nu gaat gebeuren. Koppig, wie het het langst zal volhouden.'

Mijn bijkomende vraag is dus vooral, minister, om het niet enkel naar de bedrijven, maar het ook binnen de Vlaamse Regering over alle beleidsdomeinen heen breed uit te rollen en aan te pakken. Collega Vande Reyde had het over de Vlaamse overheid zelf. U verwees naar minister Somers. Ik denk ook aan het medische aspect. Ik weet niet of minister Beke daarrond ook het een en ander op poten heeft gezet, maar ik doe toch een warme oproep om dat echt, zeker in deze tijden, over alle beleidsdomeinen heen uit te rollen en ervoor te zorgen dat al onze op dit moment kwetsbare instanties digitaal weerbaar worden gemaakt.

De voorzitter: De heer Buysse heeft het woord.

Yves Buysse (Vlaams Belang): Mijn vraag sluit daar eigenlijk perfect bij aan. Jammer genoeg is het probleem van de cybercriminaliteit niet alleen iets van onze ondernemingen, maar geldt het ook voor onze lokale besturen. U zult zich nog de kwestie-Willebroek herinneren.

In dat kader heb ik eind vorig jaar minister Somers ondervraagd, bij de bespreking van zijn budget. Ik had toen voorgesteld dat de ministers effectief zouden proberen

om daarin beter samen te werken. Want de doelgroep verschilt, maar de methodes, de preventie en de technologie zijn natuurlijk zaken die enorm overlappen. Ik was heel tevreden dat minister Somers daar volmondig op is ingegaan. Minister, is er al een aanzet gegeven tot een dergelijk overleg tussen de verschillende ministeries?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Dank u wel, collega's, voor de hoge interesse, die trouwens zeer terecht is.

Collega Vande Reyde, ik ben blij dat u zegt dat het een goed plan is. Ik vind het ook een goed plan. Vooral de impactmonitoring zal zeer belangrijk zijn. Ik begrijp uw opmerking over die negen. Het gaat om een aanbesteding. Het moeten echte specialisten zijn. Daarnaast heb je nog altijd de keuze die je kunt maken voor de kmo-portefeuille en de groeisubsidie. Het is de eerste keer dat we dat doen. We willen geen risico's lopen. Daarom hebben we gekozen voor de aanbesteding. Na een lange procedure zijn we tot die negen gekomen. We zullen bekijken of dat de beste manier van werken is. Als blijkt dat we dat moeten uitbreiden, kunnen we dat volgend jaar nog doen. Nu kunnen we starten. Ik dacht trouwens dat de namen van de geselecteerden gewoon op de website staan. We zien het hier ook: "Je werkt hiervoor samen met een van deze negen geselecteerde dienstverleners." En dan hebben we daaronder: BA, Cranium Belgium, Cronos Public Services, EY Advisory Services, NETCURE, NVISO Belgium, PwC Enterprise Advisory, Resilient en Toreon. Tenzij ik mij vergis, denk ik dat dat de negen aangeduide bedrijven zijn. Ik laat het in elk geval bezorgen. Als bijlage eventueel, maar volgens mij staan ze gewoon op de website van VLAIO.

Collega Gryffroy, communicatie is zeer belangrijk. Absoluut akkoord. We voorzien ook in eerstelijnsbegeleiding om de risico's in kaart te brengen. De eerste stap als je er als bedrijf wilt instappen is dat we uw maturiteit gaan bekijken. Het heeft geen zin om iemand foute begeleiding te geven. Dat moet direct goed zitten vanaf het begin.

Collega Annouri, wat betreft de medische labo's hebben we pas een project van de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) ondersteund rond de bescherming van persoonlijke medische gegevens via datakluisen. De solid technology is zeker een belangrijk domein waar ik op wil inzetten. Ik heb daarover een superinteressante toelichting gekregen van de mensen van onder andere de UGent. Dat biedt heel veel perspectieven.

Er is ook heel veel doorstroming van informatie vanuit VLAIO naar de VVSG over die materie. Wij steunen trouwens ook de digitaal specialist bij de VVSG vanuit VLAIO.

Collega Buysse, ik heb het gevoel dat ik uw vraag niet gehoord heb, omdat ik aan het sms'en was met betrekking tot die vraag over de dienstverleners. Kunt u uw vraag nog eens opnieuw stellen?

Yves Buysse (Vlaams Belang): Ik had gezegd dat het probleem van de cybercriminaliteit niet alleen de ondernemingen aangaat, maar ook onze lokale besturen. Ik stelde daarover eind vorig jaar een vraag aan minister Somers. Hij zag toen ook direct in dat de doelgroep wel verschilt, maar dat de manier van preventie, opleiding en technologie wel serieus overlapt tussen uw departement en het zijne. Hij was meteen akkoord om te bekijken wat de raakpunten waren, om het op een efficiëntere manier te kunnen aanpakken. Mijn vraag was of daar al iets aan gedaan is.

Minister Hilde Crevits: Het antwoord zat een beetje vervat in wat ik al aan collega Annouri heb gezegd. Wij steunen vanuit VLAIO een digitaal specialist bij de

VVSG. Er is daar niet alleen in de woorden maar ook in de feiten een overlapping. We gaan dat zeker zo houden.

De voorzitter: De heer Vande Reyde heeft het woord.

Maurits Vande Reyde (Open Vld): Minister, bedankt om de zaken mee te nemen. Ik heb – ik heb het even nagekeken – op donderdag 16 juni 2016 als Jong Vld-voorzitter een eerste keer voorgesteld om volop ethische hackers in te zetten voor de beveiliging van bedrijven en overheidsdiensten. Dat is meer dan vier jaar geleden. Ik ben heel blij dat we daar nu volop mee bezig zijn in deze legislatuur.

Mijn collega's hebben gelijk – en dat is inderdaad wel iets om mee te nemen naar de kabinetsmedewerkers in de stuurgroep – om de match met de andere beleidsdomeinen te zien. Ik weet dat minister Somers ook bezig is met bijvoorbeeld Intigriti, waarbij lokale besturen een ethische hacking kunnen laten doen om de beveiligingslekken op te sporen. Het is inderdaad nuttig om te bekijken welke synergieën daar kunnen tot stand komen. Collega Annouri haalt het terecht aan: als in volle coronacrisis een testlab wordt gehackt en gegijzeld, laat dat zien dat die hackers qua ethiek voor niets terugdeinzen.

En wat de namen betreft, zag ik op de website van VLAIO dat Intigriti wel in die verhalen zat, maar misschien werken die dan in onderaanneming met die negen anderen. Ik zal het eens verder uitzoeken. Het is alleszins al goed dat u bekijkt of daar in de toekomst nog aanpassingen mogelijk zijn.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Alessia Claes aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de maatwerkbedrijven en het sociaal akkoord voor de Vlaamse zorg- en welzijnssector – 1052 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Caroline Gennez aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de lage koopkrachtverhoging in het zorgakkoord voor werknemers in de sociale economie – 1061 (2020-2021)

VRAAG OM UITLEG van Loes Vandromme aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over de koopkrachtverhoging voor maatwerkers – 1106 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Alessia Claes (N-VA): Ik ga even terug naar 24 november 2020. Toen kondigde de Vlaamse Regering aan dat ze, boven op de eerder voorziene 525 miljoen euro, bijkomend 577 miljoen euro uittrekt voor de zorgsector. Dit zorgt voor een ongeziene inspanning van 1,1 miljard euro per jaar om de loon- en arbeidsvoorwaarden in de zorg- en welzijnssector te versterken.

Op 25 november 2020 communiceerde de minister dat de medewerkers van de sociale economie in het kader van het globale voorakkoord voor de zorg- en de welzijnssector 1,1 procent extra koopkracht krijgen. Hiervoor zijn er jaarlijkse

bijkomende investeringen van 8,1 miljoen euro, namelijk de automatische toepassing van de nieuwe loonnorm in 2023, 6,6 miljoen euro die de kwaliteit in de sector moet verhogen en ten slotte een eenmalige investering van 12 miljoen euro, onder meer voor opleidingen of digitalisering.

ABVV Maatwerk kaart aan dat een aantal sectoren uit de social profit de komende vijf jaar 4,5 tot 6 procent meer loon zullen ontvangen, maar dat de werknemers uit de maatwerkbedrijven het slechts met 1,1 procent extra moeten stellen. Om die reden werden er op vrijdag 11 december en maandag 14 december 2020 in de maatwerkbedrijven acties gevoerd voor een hoger minimumloon van 14 euro per uur.

Minister, kunt u meer duiding geven bij de maatregelen die genomen zullen worden voor de sociale economie? Hoe zullen deze middelen concreet worden ingezet? In welke projecten wordt voorzien in het kader van opleiding en digitalisering?

Wat is uw visie op de actie en de vraag van ABVV Maatwerk?

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Ook ik heb een vraag over de koopkrachtverhoging en het sociaal akkoord, meer specifiek met betrekking tot de maatwerkmedewerkers. U weet dat wij vanuit de sp.a-fractie het akkoord voor de social profit met een koopkrachtverhoging van 4,5 tot 6 procent in de zorgsectoren hebben toegejuicht. Maar niet alle werknemers onder hetzelfde sociaal akkoord kunnen van dezelfde voorwaarden genieten. Werknemers die actief zijn in de sociale economie kunnen maar rekenen, zoals collega Claes al zei, op een koopkrachtstijging van een keer 1,1 procent. Een vakbond noemde dat het equivalent van 3 cent netto per uur, ofwel twee broden extra op het einde van de maand.

We hebben daarnet al gezegd, minister, – en ik denk dat u dat beaamt –, dat maatwerkbedrijven ook in de coronacrisis cruciaal waren ter ondersteuning van de zorg en andere essentiële sectoren, met onder andere de productie van medisch materiaal, zoals mondklappers en alcoholgel.

U weet ook dat maatwerkwerknemers momenteel slechts het minimumloon van zo'n 9,87 euro per uur verdienen. Dat is natuurlijk karig om mee rond te komen. Tijdens de coronacrisis waren er ook wel wat bedrijven die in periodes van tijdelijke werkloosheid gingen, waardoor de betrokken maatwerkwerknemers het heel moeilijk hadden om het einde van de maand te halen.

Minister, hoe verklaart u dat de maatwerkwerknemers een lagere koopkrachtstijging hebben in het sociaal akkoord in vergelijking met de andere sectoren?

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, in de week van 14 december 2020 voerden maatwerkers op enkele plaatsen actie. Men wilde hiermee de aandacht vestigen op de recente loonsverhoging van 1,1 procent voor de maatwerkers.

Eind november kondigde u, minister, deze koopkrachtverhoging voor maatwerkers aan. Die verhoging past in het sociaal akkoord voor de Vlaamse zorg- en welzijnssector, het VIA6 (Vlaams intersectoraal akkoord), dat eind november 2020 werd afgesloten. Voor de sectoren uit de social profit wordt er in de komende vijf jaar tussen 4,5 procent en 6 procent meer koopkracht toegekend. De maatwerksector maakt, net zoals de socioculturele sector, integraal deel uit van de VIA-akkoorden van de Vlaamse social profit. Dus, zo stellen de actievoerders, heeft de maatwerksector recht op dezelfde verhoging als in de zorg- en welzijnssectoren.

Ook in bepaalde maatwerkbedrijven werden tijdens de coronacrisis immers uitzonderlijke prestaties geleverd en speelden maatwerkbedrijven een cruciale aanvullende rol in de ondersteuning van ziekenhuizen, woonzorgcentra, de voedingsindustrie of farmaceutische bedrijven.

De actievoerende vakbond dringt erop aan om minstens in dezelfde loonsverhoging voor maatwerkers te voorzien en om werk te maken van barema's, zoals voorzien in het nieuwe functieclassificatiesysteem.

Anderzijds vergeten de actievoerders er wel bij te vermelden dat er ook in recurrente en eenmalige middelen wordt voorzien voor de maatwerksector. Jaarlijks wordt in 6,6 miljoen euro extra voorzien voor kwaliteits- en andere maatregelen. Het kan gaan om kwaliteitsversterking, uitbreidingsbeleid of harmonisering van bepaalde collectieve arbeidsovereenkomsten (cao's) in de sector. Want door het samenvoegen van beschutte en sociale werkplaatsen tot maatwerkbedrijven zijn nog niet alle afspraken geharmoniseerd tussen beide types werkplaatsen. Met die extra middelen kunnen verschillen nu worden gelijkgeschakeld.

Verder wordt er dit jaar ook 12 miljoen euro geïnvesteerd om rond kwaliteit te werken. Dat kan gaan over ondersteuning voor opleidingen, digitalisering, innovatie en digitale transformatie. Ik had begrepen dat de onderhandelingen over de concrete uitwerking van alle mogelijke maatregelen nog lopende zijn.

Minister, wat is de stand van zaken rond deze sectorale onderhandelingen?

Wanneer moet er een definitief akkoord zijn? Want nu gaat het om een voorakkoord.

Zijn er plannen om nieuwe barema's op te stellen? Zo ja, welke timing is hierrond afgesproken?

Wordt het standpunt van de actievoerende vakbond ook gedragen door de andere sociale partners?

Welke inspanningen wilt u dit jaar nog doen om de maatwerkbedrijven na de coronacrisis extra wendbaar en veerkrachtig te maken met het oog op een sterke economische relance?

Ik dank u.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik dank u voor de gestelde vragen. Het is belangrijk dat we de sociale economie binnen VIA6 eens onder de loep nemen. Ten eerste, dat verschillende parlementsleden tegelijk of gecoördineerd vragen stellen over een beleidsitem in de maatwerksector, is goed. Dat toont uw betrokkenheid bij de sector van de sociale economie en ook het grote belang van VIA6 aan.

In VIA6 werd onderhandeld over een stevig loonakkoord voor de zorg- en welzijnssector. Officieel is VIA het Vlaams intersectoraal akkoord voor de social profit- en non-profitsectoren.

Ook de sociale economie, met name de maatwerkbedrijven, zijn verenigd in paritair comité 327.01. De lokale diensteneconomie (LDE) is deels ondergebracht in paritair comité 329.01 en valt traditioneel onder het VIA-toepassingsgebied. Gelet op jullie vragen, zal ik mij focussen op de maatwerksector, paritair comité 327.01.

Op 24 november 2020 werd er een voorakkoord VIA6 afgesloten tussen werkgevers en werknemers en de Vlaamse Regering. Dit voorakkoord betreft een

generiek intersectoraal kaderakkoord VIA6 voor de periode 2021-2025 en bevat enerzijds koopkrachtmaatregelen en anderzijds kwaliteitsmaatregelen. Het is nu aan de sociale partners en de Vlaamse Regering om de afgesproken maatregelen te concretiseren op intersectoraal en vooral op sectoraal niveau tot een definitief VIA6 tegen eind januari 2021.

Voor de maatwerkbedrijven werden de volgende afspraken gemaakt. Wat koopkracht betreft, komt er een versterking van 1,1 procent. Vanaf 1 januari 2021 komt er een verhoging van de koopkracht van de medewerkers van 1,1 procent. Dat is ondertussen al voorbij. Dat betekent een jaarlijkse bijkomende investering van 8,1 miljoen euro. Er zijn ongeveer 22.000 medewerkers in de vroegere sociale en beschutte werkplaatsen. Zij krijgen 1,1 procent boven op hun huidige loon.

Bovendien is ook tot automatische toepassing van de IPA-loonnorm (interprofessioneel akkoord) in 2023. Dat betekent dat de loonsverhoging, zonder dat er inspanningen moeten worden geleverd, automatisch zal worden toegepast voor de werknemers in de maatwerkbedrijven. Dat wordt nu eigenlijk vaak vergeten, maar die bijkomende koopkrachtversterking uit de IPA-loonnorm 2023 wordt automatisch toegekend, zonder dat daarover nog moet worden onderhandeld.

De huidige koopkrachtstijging is in lijn met de afspraken in de eerdere VIA-akkoorden. VIA5 voorzag ook een koopkrachtstijging met 1,1 procent en 1,1 procent was ook de interprofessionele loonnorm voor 2019-2020. Daar zet het akkoord zich volledig mee in lijn.

Daarnaast zijn er kwaliteitsmaatregelen, sommige recurrent, sommige eenmalig. Er is 6,6 miljoen euro recurrent en 12 miljoen euro eenmalig voor de versterking van de kwaliteit in de sector. Dat komt dus naast de koopkrachtverhoging. Die middelen zijn bedoeld voor het verhogen van de kwaliteit in de maatwerksector. Dat kan gaan om investeringen in bijvoorbeeld uitbreiding – extra groeipaden, waarover we het deze namiddag al hebben gehad, collega Gennez – en extra kwaliteitsbeleid of om de harmonisering van de verschillende cao's. Door het regelgevend samenvoegen van sociale en beschutte werkplaatsen tot maatwerkbedrijven zijn nog niet alle collectieve arbeidsovereenkomsten geharmoniseerd. Ik geef een voorbeeld. Het kan gaan over de fietsvergoeding of over de tussenkomst in het woon-werkverkeer die niet in elke beschutte of sociale werkplaats dezelfde is. Door die extra kwaliteitsmiddelen kunnen we de verschillen in principe ook systematisch meer gelijkschakelen en wegwerken. Maar dat is ook het voorwerp van sociaal overleg.

Boven op die reguliere 6,6 miljoen euro kwaliteitsmiddelen komt er nog eenmalig 12 miljoen euro bij in 2021. Over die middelen moet nog verder worden onderhandeld tussen werkgevers en werknemers. Die middelen kunnen bijvoorbeeld investeringen in opleiding of digitalisering omvatten. Ze worden bovendien aan de fondsen voor bestaanszekerheid gestort. Het zijn de sociale partners die vrij zullen kunnen bepalen waarvoor die middelen worden ingezet.

Collega's, persoonlijk ben ik tevreden dat er een stevig akkoord gevonden is voor de zorg- en de welzijnssector na goede tripartite onderhandelingen, maar dat is zeker ook de verdienste van de secretaris-generaal van ons departement, Dirk Vanderpoorten, die als gevolmachtigd onderhandelaar namens de Vlaamse Regering is opgetreden en die ook bevoegd is voor de sociale economie.

In het VIA6 zitten heel wat goede hefbomen ten voordele van de maatwerkbedrijven en de werknemers. Als ik naar het volledige pakket kijk, koopkracht én kwaliteit, dan is dit toch een aanzienlijk bedrag, en beduidend meer dan wat er in VIA5 werd afgesproken. Dat werd door de meeste sectorale sociale partners ook zo beoordeeld. Alle werkgevers, zowel Groep Maatwerk en HERW!N als ACV hebben het goedgekeurd. De vakorganisatie ABVV heeft een andere mening.

Ik heb deels begrip voor de bezorgdheden, in verhouding tot de andere zorg- en welzijnssectoren, maar ik ga er niet helemaal in mee. Ik vind dat we naar het totale akkoord moeten kijken, koopkracht én kwaliteit als één pakket, en ook vanuit een breder perspectief, naar de structurele inspanningen die we doen, ook los van VIA6, om de maatwerksector te versterken. Ik denk bijvoorbeeld aan het extra groeipad ten belope van 5 miljoen euro recurrent en de 12 miljoen euro extra relancemiddelen ter versterking van de sociale economie in het kader van het akkoord 'Alle hens aan dek', waar we het vanmorgen over hebben gehad.

Mijn kabinet heeft vernomen dat de socialistische vakbond na de acties midden december 2020 intussen heeft gevraagd om weer aan de tafel van het sociaal overleg te kunnen plaatsnemen voor de verdere concretisering en finalisering van het sectoraal deelakkoord in Paritair Comité 327.01. Ik vind het een heel goede zaak dat alle partners opnieuw rond de tafel zitten. Ik heb er ook vertrouwen in dat men tot een goede oplossing zal komen.

De maatwerksector is een specifieke sector die sterk geregeld wordt door de maatwerkwetgeving. Die wetgeving verankert de verloning van de doelgroepmedewerkers aan de minimumlonen, een federale materie gebaseerd op federaal sociaal overleg. Structurele ingrepen op de lonen van de doelgroepmedewerkers zijn bijgevolg onlosmakelijk verbonden met de afspraken die hierover op interprofessioneel federaal niveau worden gemaakt.

Daarnaast verwijs ik naar het Vlaams regeerakkoord, waarin duidelijk vermeld staat dat werken moet lonen. We hebben daar ook in opgenomen dat er een jobbonus moet komen. Wat de middelen betreft, staat die jobbonus ingeschreven in de begroting 2021. Ook die zal een positief effect hebben op de koopkrachtversterking van de doelgroepmedewerkers in de maatwerksector.

Collega Vandromme, in 2020 is in het kader van de coronacrisis een hele reeks van ondersteunende maatregelen genomen om de financiële positie en rechtsbescherming van de maatwerkbedrijven te verzekeren. Ik denk onder andere aan de tijdelijke schorsing van de doorstroomtrajecten, de opschorting van de regel van de automatische herverdeling bij onderbenutting van het contingent, de invoering van het gunstig herstell krediet coronacrisis bij het Sociaal Investeringsfonds (SIFO), de opschorting van de automatische inhoudingen op de maandelijkse betalingsvoorschotten, de beschermingsvergoeding en de aanpassingspremie.

Daarnaast zijn er – en daar hebben we het vanochtend al uitgebreid over gehad – 12 miljoen euro aan relancemiddelen, specifiek voor de sociale economie.

Collega's, het is nu nog minstens een week onderhandelen om de maatregelen te concretiseren, maar ik vind het pakket voor de sociale economie zeker ook aanvaardbaar binnen VIA6.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Minister, ik dank u om alles nog eens op een rijtje te zetten en te verduidelijken hoe de vork in de steel zit. Uit de vragen van de collega's kan ik afleiden dat het nooit genoeg zal zijn. Sommigen staren zich blind op percentages, sommigen reageren sneller dan ze oordelen en sommigen wegen die percentages of die loonsverhoging van 4,5 tot 6 procent af tegen die 1,1 procent. We moeten hier duidelijk stellen dat het gaat om een vraag naar loonsverhoging van 40 procent. Dat is heel veel. En wie gaat er meer bieden? Laten we dus zeker het hoofd koel houden en ook geen appels met peren vergelijken. De sociale economie is zwaar gesubsidieerd. En terecht, want zij levert uitstekend werk; zij levert enorme inspanningen om mensen die een grote afstand hebben tot de arbeidsmarkt, te ondersteunen, te begeleiden en aan het werk te helpen. In die zin is dat terugverdieneffect voor de samenleving en voor de economie enorm groot.

Ik ben blij dat u zegt dat de kloof tussen werken en niet werken moet worden vergroot. Aan het werk zijn moet ook zorgen voor een hoger inkomen. Dat is ook de filosofie van die jobbonus waar de Vlaamse Regering aan werkt. Ik vroeg me af hoe die jobbonus hier een belangrijke rol kan spelen, maar u hebt die vraag daarnet al gedeeltelijk beantwoord.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Minister, ik dank u voor het antwoord. Wanneer alle partners rond de tafel komen, dan hoop ik inderdaad dat er in de concretisering, ook naar koopkracht voor de medewerkers, toch nog een extraatje in zit. U sluit dat nu uit. U zegt dat de 6,5 miljoen euro die u extra uittrekt, kan worden ingezet voor uitbreidingsbeleid, koopkrachtmaatregelen, het harmoniseren van de beschutte en de sociale werkplaatsen naar voordelen, en dat dit inderdaad ook ten goede komt van de werknemers. Dat is zeker een belangrijke oefening, maar ik zou toch ook aan collega Claes willen zeggen dat het nooit genoeg zal zijn. Het gaat over mensen die werken aan het minimumloon van 7,89 euro per uur, die gemiddeld tussen 1000 en 1300 euro per maand verdienen en die ook in de coronacrisis continu hebben gewerkt in de dienstverlening aan essentiële diensten in de zorg, de woonzorgcentra, de ziekenhuizen, de bedrijven die medische materiaal produceren. In die zin lijkt het ons zinvol om ook in VIA6 een bijkomende koopkrachtinjectie te doen.

Ik heb perfect begrip voor die 40 procent van de gesyndiceerde medewerkers die die eis hebben gesteld en ik heb begrepen dat u daar ook begrip voor hebt, minister. Ik daag u uit om eens met datzelfde loon een volledige maand rond te komen. Ik denk dan ook dat die vraag perfect legitiem is.

Ik kan uiteraard niet in de plaats treden van het overleg dat nog zal worden gevoerd, maar ik heb begrepen dat de structurele loonsverhoging voor het zorgpersoneel ook niet, zoals eerder aangekondigd, vanaf 1 januari in werking treedt, omdat men niet rond is met de functieclassificatie voor de IFIC-middelen (Instituut voor Functieclassificatie), maar dat de Vlaamse Regering wel wil dat de mensen vanaf 1 januari een koopkrachtinjectie krijgen in de vorm van een premie of een cheque. In die zin zou het misschien niet onzinnig zijn om de mensen in de sociale economie die injectie zo snel mogelijk te geven en dit mee in het akkoord op te nemen.

Ik denk dat er nog ruimte is voor onderhandeling en voor extra investeringen in koopkracht en ik hoop dat de interprofessionele federale onderhandelingen sterk genoeg zijn om ook voor deze mensen nog een extra koopkrachtverhoging te realiseren. Het is overigens een goede zaak dat dit automatisch wordt omgezet. Dat is bijvoorbeeld voor de dienstencheques, een ander dossier van mensen met een laag inkomen, niet het geval en dan begint op Vlaams niveau de discussie van vooraf aan. Dat is alvast beter geregeld met betrekking tot het maatwerk.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik zie dat u heel wat inspanningen levert voor de maatwerkbedrijven, zowel in het kader van VIA6 als in het kader van de relancemaatregelen, waarvoor hartelijk dank. Ik vraag me af of er ook bijkomende inspanningen kunnen worden geleverd voor de LDE-ondernemingen, zodat ook zij veerkrachtig en wendbaar kunnen zijn.

Ik wens u verder veel succes in de onderhandelingen in deze toch niet zo evidente tijden.

De voorzitter: De heer D'Haese heeft het woord.

Jos D'Haese (PVDA): 'Het zal nooit genoeg zijn.' Ik vind dat een heel straffe uitspraak wanneer we het hebben over mensen die inderdaad werken aan een

minimumloon. U moet zich eens inbeelden in een situatie waarin u werkt voor 10 euro per uur. Daarvoor mag u dan de lakens wassen van besmette patiënten uit de woonzorgcentra, vaccins inpakken enzovoort. En dan – en dat zal wellicht allemaal populisme worden genoemd – komen hier parlementsleden, die 6000 euro per maand verdienen – dat is het zesvoudige –, hier vanuit hun Zoommeeting thuis zeggen dat het nooit genoeg zal zijn voor die mensen. Ik vind dat echt ongelofelijk.

Minister, ik vind dat uw antwoorden ook eerder teleurstellend zijn. U zegt dat u fietsvergoedingen zult harmoniseren. Dat is natuurlijk goed, maar u moet een klein beetje serieus blijven. Dat is iets anders dan een deftige verloning. De IPA-loonnorm wordt automatisch omgezet, wat ook heel goed is, maar de afgelopen tien jaar heeft de IPA-loonnorm welgeteld 0 procent loonsverhoging opgeleverd, als je de indexsprongen van de vorige Federale Regering meerekent. Dat zijn geen oplossingen. Die mensen verdienen 10 euro per uur, werken hard en dragen heel veel bij en moeten daar ook absoluut voor verloond worden. Wat mij betreft, zal het inderdaad niet genoeg zijn. Een deftig loon is 14 euro per uur. Minister, ik hoop dat u toch zult proberen ervoor te zorgen dat er nog meer mogelijk is.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega's, ik heb de woorden 'het zal nooit genoeg zijn' niet uitgesproken. Ik voel mij daar niet door aangesproken. Ik heb het toch een beetje lastig met het zomaar opzijschuiven van wat er op het federale niveau moet gebeuren. De minimumlonen zijn een federale bevoegdheid. Het is, als ik me niet vergis, collega, het ABVV dat in het voorjaar of de zomer van 2019 de verhoging van de minimumlonen in de Groep van Tien heeft afgeschoten, tot ergernis van sommige partners. Ik heb alle begrip voor de commentaar op het minimumloon. Ik heb vandaag al een paar gezegd dat, als je nu tijdelijk werkloos bent en aan een minimumloon werkt, het verschrikkelijk is dat je dan met 75 procent van dat loon moet toekomen. Als dat te lang duurt, is dat verschrikkelijk weinig. Ik begrijp absoluut de zorgen die mensen zich daarover maken. De verhoging van de minimumlonen moet echter federaal, via de Groep van Tien, worden geregeld.

Wij hebben twee zaken: het zesde Vlaams intersectoraal akkoord, waarin we die 1,1 procent respecteren, en de jobbonus, waarmee we de laagste werklonen lonen-der maken.

Mijnheer D'Haese, ik heb niet gezegd dat we iets aan die fietsvergoedingen moeten doen. Dat hoort bij het sociaal overleg. Ik heb de budgetten meegegeven. Men is verzekerd van een loonsverhoging van 1,1 procent en van de loonnorm 2023. Daarnaast is men ook zeker van een bedrag van 6 miljoen euro voor kwaliteit en van 12 miljoen euro voor het sectorfonds. Ze onderhandelen nu over hoe ze die zullen inzetten. Dat is hun gezamenlijke verantwoordelijkheid. Ik heb gezegd dat alle partijen hierover aan tafel zitten, ook de socialistische vakbond. Ik vind dat een goede zaak. Ik hoop dat ze er heel snel uitraken en dat we dan vooruit kunnen.

Het klopt absoluut dat die minimumlonen niet hoog zijn, maar laat ons het sociaal overleg dat nu loopt alle kansen geven, collega's. Het is trouwens mijn keuze geweest om naast de 6,6 miljoen euro voor kwaliteit 12 miljoen euro eenmalige middelen uit te trekken. Over dat bedrag kan onderhandeld worden en ik heb al allerhande pistes gehoord over hoe ze dat willen inzetten. Ik geef het sociaal overleg hiervoor de volle uitrolmogelijkheden. Zodra er witte rook is, zal ik u hierover informeren.

De voorzitter: Mevrouw Claes heeft het woord.

Allessia Claes (N-VA): Bedankt, minister, voor de bijkomende toelichting en voor de vragen van de collega's. Ik wil nog duidelijk zeggen dat ik uit de vraagstelling

van de collega's kan afleiden dat het nooit genoeg zal zijn. Voor alle duidelijkheid heb ik dat niet veralgemeend.

De voorzitter: Mevrouw Gennez heeft het woord.

Caroline Gennez (sp.a): Ik kijk uit naar het vervolg van het sociaal overleg. Ik hou het verder in het oog.

De voorzitter: Mevrouw Vandromme heeft het woord.

Loes Vandromme (CD&V): Bedankt. Ik hoop dat er voor de LDE-ondernemingen nog inspanningen kunnen worden geleverd. Ik wens u verder heel veel succes met de onderhandelingen.

De voorzitter: De vragen om uitleg zijn afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Andries Gryffroy aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het Vlaams actieplan ondernemerschap van de SERV – 1108 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Volgens cijfers die de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV) publiceerde, vindt de helft van de Vlamingen ondernemerschap een goede carrièrekeuze. Dat is op zich geen slecht resultaat, maar bij onze noorderburen ligt dit cijfer beduidend hoger: daar ligt het percentage op 82 procent. De angst om te falen is voor Vlamingen een sterke belemmering om een eigen zaak te starten. Daarom pleit de SERV voor een Vlaams actieplan dat inclusief ondernemerschap promoot. Iedereen die wil ondernemen, moet daar volgens hen de kans toe krijgen.

Kleine en middelgrote ondernemingen (kmo's) zijn de ruggengraat van onze Vlaamse economie. Onze kmo's hebben de laatste weken en maanden enorm veel creativiteit en veerkracht getoond en aan de dag gelegd, maar het is ook belangrijk dat we ze na deze crisis alle mogelijke kansen geven. We moeten ook zorgen dat we mensen warm maken voor het ondernemerschap en een gunstig klimaat creëren waarin ondernemingen kunnen starten en doorgroeien.

Hoe beoordeelt u dit SERV-advies?

Welke maatregelen zult u nemen om ondernemerschap in Vlaanderen te blijven aanwakkeren?

Welke gevolgen zult u geven aan het flankerend beleid dat wordt voorgesteld in dit advies?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Bedankt voor de vraag, collega.

Het aandeel zelfstandigen in de bevolking tussen 15 en 64 jaar bedroeg in 2019 in het Vlaamse Gewest 9 procent. Dat is een stabiel aandeel. En het is vrij vergelijkbaar met het EU-gemiddelde van 9,2 procent. We scoren daarmee beduidend hoger dan Noorwegen, Zweden, Denemarken, Luxemburg, Frankrijk en Duitsland en ongeveer gelijk met Finland. Nederland en het Verenigd Koninkrijk laten een

hoger aandeel zelfstandigen optekenen, maar uit de enquêtes van Unie van Zelfstandige Ondernemers (UNIZO) en Graydon bleek gisteren dat het aantal starters in 2020 stabiel gebleven is en zelfs licht gestegen is ten opzichte van 2019, en dat ondanks corona. Wat ondernemerschapscultuur betreft, zien we dat meer dan de helft van alle Vlamingen ondernemen als een interessante carrièrekeuze beschouwt. Dat zijn dus vrij hoopgevende cijfers.

Ik vind het SERV-advies op zich een positief signaal. De SERV levert hiermee, in zijn rol als huis van het sociaal-economisch overleg, een belangrijke bijdrage aan onze gemeenschappelijke doelstelling om ondernemerschap in Vlaanderen te bevorderen. Voor het kerstreces heb ik een overleg laten inplannen met de studiedienst van de SERV, mijn kabinet en het Agentschap Innoveren en Ondernemen (VLAIO), om te bekijken hoe we hier concreet mee aan de slag kunnen gaan. Dat overleg vindt volgende week plaats. U bent dus eigenlijk een weekje te vroeg met de vraag.

Het is een uitgebreid advies. Veel krachtlijnen vinden we terug in ons beleid, maar er staan een paar heel goede nieuwe voorstellen in, waar ik ook achter kan staan. Ik geef nu al een paar elementjes mee die voor mij essentieel zijn.

Eerst en vooral is er de vraag om het actieplan Ondernemend Onderwijs te vernieuwen. Ik steun die vraag volledig. Er zijn nuttige elementen in het bestaande plan die niet verloren mogen gaan, maar zeker nu er ook eindtermen op komst zijn, denk ik dat we dat moeten doen.

Een tweede belangrijk punt in het advies is de vraag naar een vernieuwing van het actieplan Ondernemerschap. Daarbij verwijs ik naar het contract ondernemerschap dat deze zomer door de Vlaamse Regering is toegewezen aan elf structurele partners. In totaal zetten we jaarlijks ongeveer 30 miljoen euro in op het stimuleren en begeleiden van onze ondernemers. De filosofie achter het contract ondernemerschap strookt ook met de aanbevelingen in het advies. Ook de doelgroepen waar de SERV aandacht voor vraagt, komen in ons contract aan bod: vrouwelijke ondernemers, kansarme jongeren, mensen met een arbeidshandicap en doelgroepen die verder van het ondernemen af staan, via de startlabo's. Het contract ondernemerschap heeft ook bijzondere aandacht voor de thematieken die het SERV-advies beklemtoont: digitalisering, internationalisering enzovoort. Het is dus voor een stuk ook een bevestiging van de beleidskeuzes die we met het contract ondernemerschap gemaakt hebben.

Maar de wendbaarheid en de veerkracht die we vandaag van onze ondernemers verwachten, moeten we zelf ook aan de dag leggen. Ik ga dus absoluut akkoord met de aanbeveling om te kijken hoe we dat contract postcovid zo goed mogelijk kunnen bijsturen, als dat nodig zou blijken.

Welke maatregelen zal ik nemen? Ik heb al enkele krachtlijnen meegegeven. Op deze bijkomende initiatieven wil ik nu al inzetten. Eén, de verdere uitbouw van de frontoffice voor de ondernemer via VLAIO, ook digitaal via het e-loket. Tijdens de laatste maanden bleek heel duidelijk het belang van een goed aanspreekpunt voor ondernemers binnen de overheid. Twee, we willen bijkomende aandacht geven aan werkbaar werk voor zelfstandigen. We verhoogden in dat verband de jaarlijkse steun aan Dyzo al. Drie, op regelgevend vlak wil ik, conform het regeerakkoord en in goed overleg met de sectoren, werk maken van de vereenvoudiging van de regelgeving rond ambulante handel. En 'last but not least' zijn we vanmorgen in deze commissie ook gestart met een gedachtewisseling over het VESOC-akkoord (Vlaams Economisch Sociaal Overlegcomité) 'Alle hens aan dek', waarvoor 190 miljoen euro extra wordt uitgetrokken.

Welke gevolgen zal ik geven aan het flankerend beleid? Ik wijs graag op onze ambitie in het relanceplan om ook voor ondernemers een aantal drempels weg te werken via administratieve vereenvoudiging en het versnellen van procedures.

De problematiek van de winkelleegstand moeten we gericht aanpakken via ons beleidstraject Werk aan de Winkel.

Het belang van voldoende beschikbaarheid van personeel is elementair. We verwijzen naar het nieuwe STEM-actieplan (Science, Technology, Engineering and Mathematics) dat in voorbereiding is.

Ik neem heel graag de uitgestoken hand van de SERV aan. Volgende week hebben we een vergadering, maar ik wilde nu al ingaan op een aantal zaken die ik zelf heel belangrijk vind.

De voorzitter: De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): We zullen daar dus zeker nog op terugkomen bij de bespreking van volgende week. We moeten ook niet met alles in dit SERV-advies akkoord gaan. Dat u zou spreken over onderwijs had ik wel verwacht. Het is inderdaad ook een belangrijke factor.

Ik wil er een aantal klemtonen uithalen die u dan eventueel kunt meenemen in uw bespreking van volgende week. Het zijn er volgens mij een drietal. Het gaat, zoals u zei, over het promoten van het ondernemerschap bij werkzoekenden. (*Opmerkingen van minister Hilde Crevits*)

Dat lijkt mij interessant. Voor sommige – niet alle – werkzoekenden is dat inderdaad een goede optie.

Een andere klemtoon is dat het digitaal ondernemen een must is.

Maar dan hebben ze ook een hoofdstuk over ondernemers die moeten kunnen vallen en weer opstaan. En daarin maakt men de bemerking dat het aantal frauduleuze faillissementen systematisch wordt overschat. Daar heb ik wel een probleem mee. Want ik heb wel wat contacten bij curatoren en rechters-commissarissen. We stellen telkens opnieuw vast dat heel wat faillissementen eigenlijk lege dozen zijn. Als men ter plaatse aankomt, is er niets meer, totaal niets. Diegenen die echt bezig zijn met hun bedrijf zijn niet diegenen die een faillissement gaan opzoeken, omdat het voor hen een probleem is, ook psychologisch enzovoort. Ik zou het aantal frauduleuze faillissementen zeker niet beschouwen als een overschatting. Het is een blijvend aandachtspunt, want er wordt veel gefraudeerd.

Anderzijds is er een groep gefailleerden die het misschien niet verdienen om gefailleerd te zijn, en die het dan wel verdienen om goed te worden begeleid, via Dyzo enzovoort. Het psychologische aspect van een tweede kans is iets wat wij nog onvoldoende kennen. Een gefailleerde blijft nog tien jaar opgenomen in de databanken van de banken en kredietkaarten, enzovoort. We zouden een gefailleerde veel sneller opnieuw de kans moeten geven om weer op te starten, indien die inderdaad te goeder trouw is geweest. Ik zou graag hebben dat er ook daaraan aandacht wordt besteed.

Ik herhaal de drie klemtonen. Ten eerste, het digitale aspect, maar ik denk dat we daarmee in de running zijn. Ten tweede, de werkzoekenden, maar daar zie ik nog wat mogelijkheden. En ten slotte, het verhaal van de gefailleerden: mensen moeten kansen krijgen, maar anderzijds zijn er ook veel frauduleuze faillissementen.

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Collega, ik gaf daarnet wat commentaar op uw opmerkingen. Ik zei aanvankelijk dat we het vandaag al heel vaak hebben gehad over het toeleiden van werklozen naar het ondernemerschap. Dat is echt onderschat.

Het is een potentieel dat we moeten aanboren. U maakte die opmerking en ik zei dat we dat al een aantal keren hebben gezegd.

We geven ook heel stevige steun aan Dyzo richting heropstart. U zegt dat falen geen schande is. Dat vind ik zeer juist. In een van mijn startinterviews, toen ik minister werd, heb ik dat ook benadrukt. Het is eigen aan onze cultuur, de idee dat je niet mag falen. Dat is een van de grote drempels voor mensen om niet te starten als zelfstandigen: ze zijn bang voor de schandvlek van het falen. Het is aangenaam als je niet faalt, maar je mag niet bang zijn om te falen, want dat verhindert innovatiekracht. Daaraan wordt gewerkt, samen met de partners en met Dyzo.

Ik neem dat zeker mee. Ik heb bewust niet lang stilgestaan bij onderwijs, omdat ik wist dat u er gevoelig voor zou zijn, dat ik niet alles naar onderwijs schoof. Maak u geen zorgen, ik heb werk genoeg in mijn eigen winkel.

De voorzitter: Het is mooi dat er zo op elkaars gevoeligheden wordt gelet.

De heer Gryffroy heeft het woord.

Andries Gryffroy (N-VA): Voor mij mag men gerust over het onderwijs beginnen; ik zou het ondersteunen. Ik denk dat de kiem van ondernemerschap voor een deel in het onderwijs ligt. Punt aan de lijn. Je leert het daar voor een deel of je leert het niet. Je kunt het ook van thuis meekrijgen.

Een faillissement is wel degelijk een gevoelig iets. Ik weet dat het voor een groot deel een federale bevoegdheid is, maar de kunst van een groep mensen die gefailleerd zijn om voortdurend te veranderen van adres, waardoor de curatoren en de rechters-commissarissen hen niet meer kunnen vinden, zou ik toch niet onderschatten. Dat vind ik een beetje raar in het rapport van de SERV. Men zegt daar dat het aantal frauduleuze faillissementen wordt overschat, terwijl ik het aantal niet zou onderschatten. Er zijn er wel degelijk heel wat en ze geven een negatieve connotatie aan die mensen die failliet gaan buiten hun wil om. U doet inspanningen, maar misschien moeten er nog meer inspanningen gebeuren wanneer het over het mentale welzijn gaat, maar ik denk dat het vooral een federale bevoegdheid is.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.

VRAAG OM UITLEG van Rita Moors aan Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Economie, Innovatie, Werk, Sociale Economie en Landbouw, over het charter voor duurzaam beleid – 1132 (2020-2021)

Voorzitter: de heer Robrecht Bothuyne

De voorzitter: Mevrouw Moors heeft het woord.

Rita Moors (N-VA): Voorzitter, collega's, minister, met het charter voor duurzaam beleid engageren bedrijven zich om te investeren in duurzaam ondernemerschap op basis van de zeventien Duurzame Ontwikkelingsdoelen van de Verenigde Naties. De doelstellingen gaan van waardig werk, gendergelijkheid en proper water tot duurzame energie, klimaatacties en verantwoorde productie. Het traject duurt drie jaar en krijgt een jaarlijkse evaluatie. Een team van onafhankelijke deskundigen beoordeelt dan de resultaten en denkt constructief mee over aandachtspunten en verbeteropties. Bij een positieve evaluatie ontvangen de organisaties een jaarcertificaat. Na het succesvol doorlopen van het volledige traject, ontvangt het geëngageerde bedrijf het officiële VN-Charter Duurzaam Ondernemen. Dat kadert binnen de '2030 Agenda for Sustainable Development', die België heeft

ondertekend, waardoor we het engagement om de Duurzame Ontwikkelingsstrategieën voor 2030 te omkaderen, zijn aangegaan.

Via het Voka Charter Duurzaam Ondernemen (VCDO) worden bedrijven via een actieplan begeleid om zo'n traject op te starten en te doorlopen. Binnen zo'n actieplan worden concrete initiatieven op poten gezet om bedrijven mogelijkheden aan te bieden om op een meer verantwoorde manier te ondernemen. Zo worden bedrijven aangespoord tot continue verbetering van de prestaties op milieu-, sociaal en economisch vlak. Recent hebben de stad Lommel en drie bedrijven zo'n Charter voor Duurzaam Ondernemen ondertekend.

Minister, de Limburgse Reconversie maatschappij (LRM) ontgint en stimuleert economische groei in Limburg. Welke rol kan LRM spelen bij het aansporen van bedrijven om zich te engageren voor het charter voor duurzaam beleid? Of bij de begeleiding van Voka voor het stimuleren van bedrijven voor het aangaan van het charter voor duurzaam beleid?

De voorzitter: Minister Crevits heeft het woord.

Minister Hilde Crevits: Het Charter Duurzaam Ondernemen is een initiatief van Voka. Met het charter maken bedrijven en organisaties via een actieplan op maat werk van een bedrijfsvoering die winstgevend is voor zowel de onderneming of organisatie als voor mens en milieu.

Het kader voor dit charter zijn de zeventien duurzaamheidsdoelstellingen (SDG's) van de Verenigde Naties. Deze werden door 194 landen wereldwijd ondertekend. Voka heeft een samenwerking opgezet met CIFAL Flanders/UNITAR (United Nations Institute for Training and Research), een internationaal trainingscentrum dat inzet op duurzaam management en dat ondernemingen het internationaal erkende UNITAR-certificaat kan toekennen.

LRM stapte in 2017 in het VCDO als deelnemer, onder begeleiding van Voka-Kamer van Koophandel Limburg. De bedoeling van LRM was om haar klimaatinvesteringen en duurzaamheidsinspanningen te kaderen binnen de Sustainable Development Goals van de Verenigde Naties. Na 3 positieve jaarevaluaties en 63 gerealiseerde actiepunten, mocht LRM op 28 oktober het officiële SDG Pioneer-certificaat van UNITAR in ontvangst nemen.

LRM is voor haar portefeuillebedrijven meer dan een financiële dienstverlener. Met 'smart money', of slim geld, wil de investeringsmaatschappij de passage van LRM in het bedrijf niet alleen financieel, maar ook inhoudelijk en strategisch relevant maken voor de ondernemer en het bedrijf. Thema's die aangereikt worden aan bedrijven zijn financieel advies, maar ook ESG-topics (Environmental, Social & Governance). In dat verband kunnen bedrijven die er baat bij hebben, aangemoedigd worden om zich te laten begeleiden via een project zoals het VCDO.

Omgekeerd kunnen bedrijven die duurzame investeringen plannen en die al dan niet deelnemen aan het VCDO, zich steeds wenden tot LRM om projecten te financieren. Binnen het LRM-investeringsplatform 'Duurzame Samenleving' is duurzaamheid de drijfveer. Het team binnen dit investeringsdomein beantwoordt alle investeringsvraagstukken met betrekking tot duurzame productie aan een lage kost of efficiënt beheer van essentiële basisproducten met een verlaagde impact op de leefwereld. Binnen dit platform werkt men op subdomeinen als Groene Energie, Slimme Steden, Recyclage & Materialen en Landbouw Technologie (AgriTech).

LRM en Voka-Kamer van Koophandel Limburg zijn goed geconnecteerd en verwijzen op regelmatige basis bedrijven naar elkaar door. In het verleden maakte een medewerker van LRM ook deel uit van de jury van het VCDO.

De voorzitter: Mevrouw Moors heeft het woord.

Rita Moors (N-VA): Minister, ik dank u voor de uitvoerige uitleg.

De voorzitter: De vraag om uitleg is afgehandeld.